

Naročnina za Jugoslavijo: ololetno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 12. marca 1941

Cena posamezni številki din 1'50

Dohodnina se namerava uvesti

»Jugoslovanski kurir« poroča, da so odločujoči krogi v Beogradu prišli do prepričanja, da je sedanjí davčni sistem nesodoben in neučinkovit za državne interese. Napake sedanjega davčnega sistema so tako velike, da zelo pogosto vzbujajo upravičeno nezadovoljstvo gospodarskih krogov. Priznati se nadalje mora, pravijo ti beograjski krogi, da velik del davčnih zavezancev ne plača onih davkov, ki bi jih z ozirom na svoje dohodke morali plačati. Prav tako je znatno število pravnih in fizičnih oseb, za katere ni mogoče dokazati, da plačajo sploh kaj davka. Vse to dokazuje potrebo, da se mora sedanjí davčni sistem temeljito spremeniti. Bolj enostavna in bolj realna davčna politika bi mogla bolj pravično razdeliti davke, pri tem pa doseči večji učinek za državno blagajno. Na podlagi vsega tega se je na odločujočem mestu sklenilo, da se začenja proučevati vprašanje spremembe davčnega sistema. Kakor se poroča iz dobro obveščene strani, ni izključeno, da se **znova uvede dohodnina**. Misli se, da bi se na ta način davčna služba poenostavila, predvsem pa bi dohodnina zajela prav vse davčne zavezance, ki danes iz katerih koli razlogov ne plačujejo nobenih davkov. Seveda pa se ne bi davčni zakon tudi takoj spremenil, temveč bi se vsa stvar temeljito proučila. K tej informaciji »Jug. kurirja« treba dostaviti naslednje:

Dohodnino smo že imeli in odpor proti dohodnini je bil tako splošen, da je na vse zadnje morala pasti. Z načelnega stališča je morda dohodnina v resnici najbolj idealna davščina, toda le v deželi, kjer je davčna morala močna in kjer je dober davčni aparat. Če pa davčne morale ni, si mora davčna uprava pomagati z ocenjevanjem po zunanjih znakih. S tem pa so krivicam pri oceni davčne moči davčnih zavezancev odprta vrata na stežaj. To je bil tudi glavni vzrok, da je pri nas dohodnina padla.

Sicer pa je veliko vprašanje, če bo dohodnina tudi v resnici preprečila, da bi ostali nekateri davčni zavezanci prosti davkov. V tem oziru še ni podano prav nobeno jamstvo in najbrže tudi ne bo. Kajti, če se danes komu posreči, da se pri sedanjih davčnih predpisih izmuzne svoji davčni dolžnosti, tudi pri uveljavljanju dohodnine ne bo drugače, ker je to odvisno predvsem od davčne uprave, kako ta posluje.

Tudi večjega davčnega učinka ni pričakovati, ker je skoraj res že izključeno, da bi ljudje plačevali še večje davke, kakor pa jih danes že plačujejo. Samo oddaja premoženja bi mogla dati še večje dohodke. Seveda pa bi oddaja premoženja pomagala državni blagajni le trenutno, zato pa bi pozneje dohodki tem bolj padli.

Najbolje je zato, če se ostane pri sedanjem davčnem sistemu, ki pa naj se poenostavi ter preuredi v smislu predlogov gospodarskih krogov. Res ni treba, da se od davkoplačevalcev razen denarja zahtevajo še razne formalnosti, ki morajo samo povzročati slabo kri. Dosti je, da da davkoplačevalci denar, ne pa da se še po nepotrebnem gnjavi.

60. občni zbor Združenja trgovcev v Ljubljani

Andrej Šarabon častni član Združenja Socialne akcije trgovstva

V ponedeljek zvečer je bil v veliki dvorani Trgovskega doma občni zbor ljubljanskega združenja trgovcev. Občni zbor je bil dobro obiskan ter je potekel v najlepši slogi in harmoniji, da je bil eden najlepših občnih zborov, kar jih je bilo v zadnjem času. Ni pa bila le zunanja slika občnega zbora tako izredno zadovoljiva, temveč zlasti tehten je bil občni zbor po svojih poročilih o uspešnem delu združenja. Tu je treba v prvi vrsti omeniti velike uspehe, ki jih je združenje doseglo na socialnem polju. Tako je občni zbor sklenil obvezno zavarovanje vseh članov za primer smrti ter je v ta namen prevzel delo »Pomoči«, ki je dosegla že sama tako lepe uspehe. Združenje je dalo nadalje pobudo za uvedbo zavarovanja trgovcev v primeru bolezni, onemoglosti in starosti. Posebno lepe uspehe pa je doseglo združenje s svojo akcijo za zgraditev zavetišča za onemogle trgovce. Vsa akcija je postavljena na tako solidno podlago, da se bo moglo zavetišče v doglednem času tudi sezidati.

Poročilo predsednika Viktorija Medena

Letošnja glavna skupščina je jubilejna skupščina, 60. od ustanovitve gremija. Dejansko pa je bilo ljubljansko trgovstvo organizirano že prej, in sicer v svoji reprezentanci ljubljanskega trgovstva že leta 1834. In smo morali leta 1934 zbog tragične smrti blagopokojnega kralja Aleksandra proslavo 100 letnice naše stanovske organizacije odložiti. Ljubljansko trgovstvo je povezano v svoji stanovski organizaciji že več kot 106 let, in je naše Združenje trgovcev eno najstarejših v naši državi. Razvoj 100letnice in delo naših prednikov do 1. 1934 je naš tajnik lepo opisal v posebni jubilejni številki »Trgovskega tovariša«.

Danes je moja dolžnost samo ta, da ob 60letnem jubileju izrekam vsem onim, ki so na kateri koli način pomagali ustvarjati in graditi naše delo in uspehe, presrečno zahvalo.

Ne sme pa se tudi prezreti nevarnost, da bi nepremišljena in prenapla davčna reforma mogla napraviti prav občutno zmedo, od katere bi imeli škodo ne le davčni zavezanci, temveč tudi državna blagajna.

Patriotizem slovenskega trgovstva niso omajale niti najtežje razmere in hude krivice ter je ostal slovenski trgovec zvest svoji tradiciji, da je in ostane zvest in požrtvovalen delavec za napredek svojega naroda in Jugoslavije. Svojo neomajno vdanost Jugoslaviji je slovenski trgovec dokazal tudi v najtežjih dneh.

Otvoritev občnega zbora.

Občni zbor je otvoril predsednik Viktor Meden ter po konstataciji sklepčnosti občnega zbora pozdravil vse navzočne, imenom pa:

dr. Mihelčiča, kot zastopnika ljubljanskega župana,

podpredsednika Zbornice za TOI Albina Smrkolja in tajnika dr. Plessa. (Predsednik Meden je pri tej priliki čestital podpredsedniku Smrkolju k imenovanju, obenem pa tudi vsem novim zborničnim svetnikom iz Ljubljane.)

Nadalje je pozdravil gospode:

Zdenka Kneza in Jeleniča kot zastopnika Društva industrijev in veletrgovcev,

predsednika Trgovskega društva »Merkur« dr. Fr. Windischerja,

predsednika Društva trgovskih ponikov in zastopnikov Janka Kreka,

zastopnika Pomočniškega zbora Lojzeta Sitarja,

ravnatelj gremialne šole Rada Gruma in zastopnike tiska.

V pietetnih besedah se je nato spominjal umrlih članov ter je občni zbor počastil njih spomin. Nato je podal naslednje poročilo:

Živimo v dobi velikih dogodkov, ki nas neprestano postavljajo pred nova dejstva in presenečenja, hkrati pa nam nalagajo veliko skrbj v borbi za naš obstanek. Podobne težke dogodke je že doživljal trgovski stan, a vedno je znal obvarovati svojo pozicijo in jo bo znal tudi v bodoče.

Marsikaj se je tekmo zadnjih stoletij podrl, ne more pa se zrušiti trgovski stan, ki je za vsako državo in narod vir dohodkov, stebler blagostanja, pospeševatelj napredka in velik podpornik vseh socialnih, kulturnih organizacij in ustanov.

Preteklo poslovno leto se je nadaljevalo v ozračju negotovih razmer in neprestanih skrbi. V tej atmosferi je uprava vodila preteklo leto posle združenja. Da je v takih razmerah in občutju težko ustvarjati trajne uspehe, bo vsak razumel, zlasti če upošteva ovire, ki jih morajo prebroditi gospodarski krogi.

Vendar nas tudi nevšečni časi niso vpognili in niso nam vzeli optimizma, nasprotno, strnili smo se okrog našega Združenja, Zbornice in Zveze, delali in ustvarjali v korist trgovskega stanu. Naša mesta v upravi so častna

mesta, povezana z delom in ljubeznijo do stanovskega tovariša, za njegov blagor in napredek.

Bodite uverjeni, da Združenje ni nikdar izpustilo nobene prilike v korist trgovskega stanu ter vedno zastavilo svoje delo in intervencije, kadar in kjer je bilo treba zaščititi trgovske interese.

Pri tej priliki smatram za potrebno izraziti toplo zahvalo naši Zbornici za njeno naklonjenost, zlasti referentu trg. odseka in našem dolgoletnemu prijatelju g. dr. Ivanu Plesu, (živio klici), ki nam je vsikdar pomagal z nasveti in predlogi.

Ravno tako mi je dolžnost zahvaliti se za vsestransko podporo naši Zvezi trgovskih združenj, ki jo vodi naš odlični predsednik, tovariš Stane Vidmar s tajnikom dr. Pustiškom. (Živio!)

Težko in odgovorno delo so opravljati tudi člani davčnega odbora, tovariši: Vidmar, Verbič, Novak, Čermelj in Josip Bahovec. Vsem izrekam prav toplo zahvalo za njihov res požrtvovalni trud. V reklamacijskem odboru se trudi ublažiti trdote davčnega vijaka naš tovariš Smrkolj, pa gre tudi njemu naša topla zahvala.

Glede naše šole bo podano še posebno poročilo, vendar moram na tem mestu pohvaliti vodstvo šole.

Moje poročilo ne bi bilo popolno, če se ne bi danes zahvalil za pozornost in naklonjenost, ki nam jo izkazujejo ob vsaki priliki kr. banska uprava, mesna občina, obrtni oddelek in urad za kontrolo cen.

Draginja, ki je zajela zbog vojnih dogodkov celo Evropo, logično tudi pri nas ni mogla izostati, zlasti ne za one predmete, ki jih normalno uvažamo iz inozemstva. Zavedamo se, da trgovci te draginje nismo krivi in je nismo povzročili niti v najmanjši meri. Draginja ima čisto druge vzroke,

pozdravi gostov

Dr. Mihelčič se zahvaljuje za pozdrave ter sporoča pozdrave župana dr. Adlešiča, ki želí občnemu zboru največji uspeh.

Podpredsednik Zbornice za TOI Albin Smrkolj se enako zahvaljuje za pozdrave ter želi v imenu Zbornice združenju čim lepše uspehe.

Komisariat, ki je bil uveden v zbornici, se je z današnjim dnem nehal. Zaradi komisariata pa ni delo zbornice niti najmanj popustilo, temveč bilo nasprotno zaradi vedno novih nalog, ki jih prinašajo sedanje razmere, še bolj intenzivno.

Predvsem je bilo treba rešiti vprašanje prehrane. Zbornica je dala kot prva pobudo za reševanje tega vprašanja. Žalibog se to vprašanje ni vedno reševalo tako, kakor bi mi želeli, ker se je nekaj časa delalo tudi mimo in celo proti trgovcem. Vendar pa tudi priznamo, da so se zlasti v zadnjem času bolj upoštevali interesi trgovine. Zelo intenzivno si je nadalje

Kaj prinaša današnja

številka:

Izpremembe pri Zbornici za TOI

Železniške blagovne tarife se zvišajo za 10%

Dardanele in trgovina Sovjetske unije

Večji državni dohodki v januarju

Amerika na pohodu

na katere nima trgovec nobenega vpliva.

Če pomislimo, da je tudi v preteklem letu zgubilo mnogo držav svojo samostojnost in svobodo in da trpijo v teh deželah pomanjkanje, da so prišli mnogi celo ob vse premoženje in tudi ob življenje, potem bodimo zadovoljni in srečni, da živimo v naši lepi domovini dostojno in v miru. V lastni hiši imamo še krov nad glavo, živeža dovoljno in kar je glavno zlato svobodo. Zato tovariši le nikakega zabavljanja in malodušja, temveč ohranimo vztrajnost in hrabrost, ki je prirojeno svojstvo jugoslovanskega naroda.

Resni časi nas opozarjajo na tesno medsebojno povezanost ter zaupanje v naše državno vodstvo, ki je znalo našo državo obvarovati najhujšega.

Zato poglobimo naša čustva ter ljubezen do naše države in domovine in Bog nam daj, da bomo srečno prebrodili vse težave in doživeli srečni trenutek vstoličenja našega mladega kralja Petra II. (Dolgotrajen aplavz.)

V tej iskreni želji in prepričanju končam svoje kratko poročilo s pozivom:

»Čuvajmo Jugoslavijo!« (Odobranje). Sledil so

prizadevala zbornica, da se pravilno reši določevanje bruto-zasluzka, da bo ta določen na višini, da bo mogla trgovina dihati. Zlasti pa je ob vsaki priliki naglašala zbornica nujno potrebo, da se morajo prodajne cene določiti tako, da bo mogel trgovec z izkupičkom za prodano blago nabaviti isto količino novega blaga.

Težave, ki jih preživlja danes trgovina, so izredno velike, zlasti pa je težavno stališče vseh trgovcev, ki uvažajo blago iz tujine in še posebno kolonialne trgovine. Zbornica je vedno pomagala trgovcem z nasveti in informacijami, da so mogli premagati te težave.

Veliko pozornost je posvečala zbornica tudi davčnemu vprašanju, ker so danes dosegli davki že takšno višino, kakor še nikdar dosedaj. Zbornica je izdelala tudi obširno spomenico o davčni preobremenitvi trgovcev in jo poslala na pristojna mesta.

A tudi v vseh drugih zadevah je bila zbornica vedno trgovcem na razpolago z nasveti in informacijami ter je vedno intervenirala, če je bilo to potrebno.

Danes uredbe in novi predpisi kar dežujejo in samo pretekli teden smo dobili en dan sedem novih naredb. To povzročila trgovcem silne težave. Naj se tudi v bodoče trgovci za zaupanjem obračajo na zbornico, kadar bi bili v zadregi zaradi novih predpisov.

V sedanjih časih, ko je domovina v nevarnosti, je treba, da se vsi zberemo, da smo vsi strnjeni, da je vsak na svojem mestu, ker bomo le na ta način mogli obvarovati svojo domovino pred vsemi nevarnostmi. (Živahno odobravanje.)

Nato je pozdravil občni zbor v imenu Zveze trgovskih združenj njen tajnik dr. Ivko Pustišek. Sporoča pozdrave obolelega predsednika Zveze Staneta Vidmarja, ki želi združenju najlepše uspehe.

Nato je podal tajnik dr. Pustišek kratko poročilo o intenzivnem in vedno bolj naraščajočem delu Zveze. Posebno v sedanjih časih se je izkazalo, kako nujno potrebna je trgovcem njih organizacija. Če ne bi bili trgovci tako dobro organizirani, bi trgovina današnjih težav sploh ne mogla premagati, še manj pa ustaviti gonjo, ki se je bila začela po izdaji protidraginjske uredbe proti trgovstvu.

Tajnik dr. Pustišek je nato navajal delo Zveze zaradi določevanja maksimalnega bruto-zasluzka. Vsak sreski načelnik je določal zaslužek po svoje, da je nastal pravi kaos. Zveza je dosegla, da je sedaj določen maksimalni bruto-zaslužek za vso banovino enotno.

Poročilo tajnika Šmuca

Tajnik Šmuc je nato podal naslednje poročilo:

Pod pritiskom zunanjih razmer znova vstopa v naše življenje jugoslovanska misel v vsej svoji čisti lepoti, ko združuje enakopravne in svobodne Srbe, Hrvate in Slovence k skupnemu državnemu življenju, da zaščiti njih individualnost in da povzdigne njih kulturno, gospodarsko in socialno moč.

Za letošnjo novoletno številko je »Trgovski list« objavil uvodnik, v katerem med drugim pravi: »Leto težkih gospodarskih preizkušenj, številnih razočaranj in neprijetnih presenečenj je za nami, navzlic temu pa stopamo v Novo leto z živim optimizmom in z vero, da bo po vseh sedanjih in še bližnjih težavah vendarle prišla za ljudi in narode doba lepšega življenja.«

S temi lepimi novoletnimi željami smo stopili v preteklo in sedanjo poslovno leto, pripravljene na vse težke preizkušnje, a tudi pripravljeni za delo, borbe in žrtve, ker vemo, da je tudi od nas odvisno, kaj nam prinesejo bližnji dogodki. Da smo bili pripravljene na delo, o tem ni dvoma, ker sta vsakemu trgovcu delo in marljivost prirojena, nič manj pa niso zaostajale v delu naše strokovne organizacije in za naše združenje moram reči, da je v preteklem letu pokazalo zelo intenzivno delo.

Živo upravno delo združenja

Združenje trgovcev šteje v svojem delokrogu 26 strokovnih sekcij. Bila sta dva sestanka predsednikov sekcij, 15 sej uprave in nadzornega odbora, 2 seji gospodarsko-redakcijskega odbora, 4 uradni dnevi članov davčnega odbora za pojasnila v davčnih stvareh ter 143 sestankov sekcij. Tako smo imeli v preteklem letu v vsem 134 sej in sestankov. Pri tem ni upoštevano še posebno sodelovanje članov uprave in nadzornega odbora ter predsednikov sekcij na anketah za ureditev avtobusnih postaj, dalje stalno sodelovanje v

Zelo mnogo težav je povzročila tudi kontrola cen. Potrebne so bile številne intervencije Zveze. Ponočno je intervenirala Zveza tudi pri Prevodu zaradi pravilnega dodeljevanja blaga trgovcem po preskrbovalnih uradih.

Trgovstvo je bilo v neprestanem boju za svoje osnovne pravice in za svojo existenco. V tem boju je imelo trgovstvo krepko oporo v »Trgovskem listu«, ki je za trgovce važen tudi iz naslednjih treh razlogov: 1. »Trgovski list« je bil trgovcem vedno na razpolago. 2. Vedno in ob vsaki priliki je odločno branil interese trgovstva. 3. Objavljal vse glavne uredbe in navedbe, ki se tičejo trgovcev in gospodarstva. Ze samo zaradi te obveščevalne službe bi moral biti vsak trgovec naročen na »Trgovski list«.

Tajnik dr. Pustišek je nato še obširneje poročal o delu Zveze in njenih številnih intervencijah v korist vseh trgovskih strok.

Posebno mnogo koristnih pobud je dobila Zveza od članov ljubljanskega združenja, ki je prav gotovo eno prvih trgovskih združenj v državi. Te pobude so znatno olajšale delo Zveze. V želji, da bi ostalo sodelovanje med Zvezo in ljubljanskim združenjem še nadalje tako živo in plodovito, pozdravlja občni zbor ter želi združenju čim več uspehov.

Nato sta pozdravila občni zbor še g. Jelenič v imenu Društva industrijev in veletrgovcev, g. Sitar pa v imenu Pomočniškega zbora. S priznanjem je omenil lepo sodelovanje med združenjem in Pomočniškim zborom ter želel, da bi ostalo to sodelovanje enako ozko tudi v bodoče.

odboru za pobijanje draginje, pri anketah raznih konferenc, 7dnevno zasedanje članov davčnega odbora, upoštevanje tudi niso številne osebne intervencije predstavnikov sekcij in združenja pri raznih oblastih. Vse to kaže, da je bilo delo združenja res intenzivno. Vse to veliko in intenzivno delo Združenja pa je bilo mogoče samo zato, ker imamo ne samo v upravi, temveč tudi na vodilnih mestih sekcij res agilne in s stanovsko zavestjo prežete ter požrtvovalne predstavnike strok.

Pod ploho predpisov

Koncem leta 1939. je izšla uredba o pobijanju draginje. Spomnim Vas na to leto, in sicer na mesec oktober, ko smo prirejali številne sestanke, na katerih sta člana odbora za pobijanje draginje g. Novak in Verbič tolmačila prve vtise s sej tega odbora in takratno vznemirjenje, proteste ter intervencije pri policiji itd., ter na takratko javno nerazpoloženje proti našemu stanu. Kmalu na to so prihajali vedno novi predpisi, uredba je sledila uredbi, naredba naredbi, odločba odločbi tako, da je teh predpisov naraslo že nad 120 do današnjega dne.

Posameznim strokovnim sekcijam smo razposlali 64 obširnih okrožnic z vsemi pojasnili raznih predpisov, v katerih smo opozarjali na določitev maksimalnega bruto-zasluzka, razlagali navodila oblasti itd.

Čeprav je število članov v l. 1940 padlo za 38 na 1366, je vendar delo združenja zaradi 26 strokovnih sekcij in razvida nad 1200 nameščencev in 1550 poslovnih knjižic zelo naraslo. Še zlasti pa je to delo naraslo, ker so naše organizacije postale izvršilni organ za mnoge uredbe.

Kar vas je od prvih borb za stanovsko stvar po osvobojenju še v trgovskih vrstah, prav dobro veste, s kakšnim idealizmom, stvarnostjo ter požrtvovalnostjo in vdanostjo do stanu smo se lotili vsakega pozitivnega dela v korist ne le našega stanu, temveč tudi naše države. Danes se to še vedno po-

navlja v nezmanjšani obliki in volji. Ne smemo reči, da nismo doživeli nobenega pozitivnega odmeva na naše zahteve in proteste. Pokazati moremo tudi lepe uspehe. Če ne moremo pokazati večjih uspehov, so tega pač krive razmere, v katerih živimo.

Imamo težave s prehrano

Letina ni bila taka, kakor se je pričakovala. Vendar moramo preko vseh pomislekov in številnih pritožb ugotoviti, da je »Prevod« med sličnimi organizacijami v državi še najbolj uspel, ker je znal v pravem času stvar zagrabiti brez pretiranega birokratizma, ki smo ga navajeni doživljati v sličnih primerih.

Dobili smo uredbo o enotnem kruhu, ki je povzročila precej nezadovoljstva, vendar upamo, da se bodo njene trdote polagoma ublažile. Dalje smo dobili uredbo o kontroli cen ter seznam predmetov, ki spadajo pod kontrolo cen. Ta seznam vsebuje že nad 94 predmetov, v zadnjem času pa je nova uredba pritegnila skoro vse najvažnejše predmete pod kontrolo cen. Uredba o kontroli zaloga blaga pa je razširjena že skoro na 121 predmetov raznih strok. Koliko dela so dale prijave zalog in uredba o kontroli cen, ne bom ponavljal, ker je to znano. Pohvalno moram omeniti prizadevanje vseh onih, ki so se mnogokrat trudili, ko so referat za kontrolo cen pri kr. ban. upravi stalno prepričevali o pravičnem in upravičenem bruto zaslužku od prodaje predmetov, ki spadajo pod kontrolo cen. Vsi ti predpisi imajo to slabo posledico, da se z njimi trgovina vedno bolj omejuje.

Konstantne pritožbe članov zaradi pomanjkanja soli so dale združenju povod za stalne intervencije in je tudi to vprašanje v zadnjem času delno rešeno. Tudi zaradi pomanjkanja petroleja smo imeli v začetku preteklega leta obupne pritožbe. Letos nam je ta skrb odpadla, ker je bilo tudi to vprašanje na številne intervencije urejeno in dobe prvenstveno petroleje le oni, ki nimajo električne razsvetljave. Omeniti moram tudi skrb radi pomanjkanja olja. Tudi v tem pogledu se je mnogo interveniralo, dokler ni bilo to vprašanje kolikor toliko rešeno.

Plače nameščencev in delovni čas v trgovinah

S posebnimi odredbami g. bana so bile določene minimalne mezde za trgovsko in ostalo pomožno osebje, in sicer za trgovske pomočnike na din 1150— mesečno, za ostale pa na din 1300—. Uprava je sklenila priporočati šefom, da po možnosti priznajo nameščencem tudi draginjske doklade.

Z urejevanjem vprašanja minimalnih plač so pričele nekatere stroke urejevati tudi svoj delovni čas v trgovinah. Za železninarsko stroko, ki je prva uvedla 8-urni delovni čas, so sledile manufakturna, modna, galanterijska stroka, nadalje trgovine s steklom in porcelanom, trgovine s čevlji in konfekcija. Torej to so najglavnejše stroke. Na zadnji seji Zveze trgovskih združenj je bilo sklenjeno, da se predlaga g. banu uvedba nedeljskega počitka v vsej banovini. Tako se delovni čas krajša brez oblasti, brez pritiska nameščenskih organizacij, trgovske organizacije delajo to same, ker je blaga vedno manj, režija pa vedno večja, ter še v prepričanju, da mora tudi trgovec imeti en dan v tednu potreben počitek.

Z naraščajočimi režijskimi stroški in ureditvijo minimalnih mezd so se zvišale tudi socialne dajatve. Določili so se novi mezdni razredi v delavskem zavarovanju, in sicer brez zasluzanja prizadetih, ki največ prispevajo. Zopet bodo gospodarski krogi obremenjeni za približno 50 milijonov dinarjev letno.

Nove davščine

Kar se tiče novih davščin smo lani v tem času imeli številne sestanke vseh strok, na katerih smo jasno razložili, kako bo v bodoče z davki, zlasti za zavezance nad 100.000 din čistega dohodka in z nad 2 milijona din prometa ter za one, ki so obdačeni z minimalnim davkom ter posebnim obrambnim prispevkom. Zaradi novih davkov je imel davčni odbor preteklo leto veliko odgovornost pri obravnavanju davčnih ocen, nič manjšo pa ima reklamacijski odbor. Ko smo leta 1934. povzročili protestno zborovanje proti pretirano visokim davkom, je znašala ocena davčne uprave ca. 51 milij., za preteklo leto pa je narasla že na 65 milijonov. Vendar se je davčnemu in reklamacijskemu odboru posrečilo to številko znižati za ca. 8 milijonov.

Zbog maksimiranja cen blagu in pomanjkanja blaga bo morala davčna uprava pri letošnjem obravnavanju čistega dobička to upoštevati. Zveza trgovskih združenj je pretekli teden pod vodstvom predsednika Staneta Vidmarja v 14članski deputaciji obiskala fin. direktorja, kateremu je izročila obširno predstavko in mu tudi osebno tolmačila vse težave trgovskega stanu, ki naj se upoštevajo pri oceni čistega dohodka.

Med tem je občinski svet razpravljal o novem občinskem proračunu, s katerim se uvajajo nove socialne davščine ter posebna napisna taksa. Združenje trgovcev je po svojih predstavnikih posetilo predsednika fin. odbora g. Dermastjo in mu predložilo predstavko ter ga opozorilo na vse težkoče, ki jih preživlja trgovina. Prizadevanje združenja sta podprla oba člana uprave in občinska svetnika gg. Lukič in Čebin. Po vseh debatah in predlogih pa se je posrečilo omiliti le nekatere trdote mestnega proračuna, v ostalem pa se proračun ni mogel spremeniti, kakor se nam je zatrjevalo. To pa predvsem zaradi zboljšanja plač nameščencev.

Preidem sedaj na vprašanje draginje. Draginja se je hotela od vsega početka zatreti z že znano uredbo o pobijanju draginje in z izpodirvanjem svobodne trgovine. Vsi predpisi so imeli tudi izrazito protitrgovsko tendenco. Ker se ni hotelo pokazati na pravega krivca draginje, so označili trgovca, češ da je kriv vse draginje in tudi pomanjkanja blaga. Alarm za pomanjkanje blaga je bil povzročen delno tudi po oblasti sami, ki je pozvala ljudi, naj se založe. Poziv je dosegel neverjeten uspeh in vse je hitelo, kdo bo imel več rezerve. Med tem pa so se trgovcu delale vse mogoče neprilike pri

Ostala poročila

Blagajnik Ivan Bahovec

je nato podal zelo pregledno in izčrpno blagajniško poročilo. Navedel je vse posamezne postavke. Iz njegovega poročila je bilo razvidno, da se je premoženjsko stanje združenja znatno zboljšalo. Med drugim je navedel, da je izplačalo združenje 18.000 din podpore osemim trgovcem in brezposelnim pomočnikom, darovalo za trg. šolo v Murški Soboti 1000 din, za CMD 5000 din itd.

V imenu nadzornega odbora je poročal g. Čebin in v svojem poročilu naglasil, da je bilo finančno poslovanje združenja v vzornem redu, da pa je tudi vse poslovanje uprave bilo zelo intenzivno. Predlaga zato, da se izreče blagajniku in vsej upravi razrešnica s pohvalo. (Soglasno sprejeto.)

Blagajnik Bahovec je nato poročal o novem proračunu, ki je sestavljen na podlagi lanskim izkušnjem. Doklade ostanejo nespremenjene. Vendar pa se uprava pooblasti, da v posebno upoštevanja vrednih primerih doklado tudi po-

nabavi blaga, onemogočala se mu je prava kalkulacija itd.

Iz zapečka so prilezli tudi taki, ki so smatrali sedanji čas za najbolj ugoden za vršitev poklica denuncianta; našli pa so se tudi taki, ki so mislili, da se vračamo v čase med svetovno in povojno dobo, ko se je trgovalo brez oblastnega dovoljenja. Ze je kazalo, da bodo ravno taki elementi začeli izrivati legalno trgovino. Ko je bila v Beogradu seja Centralnega predstavništva, se je tudi tam razpravljalo o takih tipih. Neki odločni beograjski trgovec je tedaj povedal značilno prislovico, ki se glasi: »Šta jedan luda kupi, sto pametnih ne može da proda.«

Izredni časi in izredne razmere bodo, ko se bo seveda zopet zapravilo nekaj narodnega premoženja, prisilile pristojne faktorje, da bodo stopili na pot svojih prednikov in našli pot k skupnemu sodelovanju za prosep in napredek našega gospodarstva.

Prepričan sem, da se vsi strinjate z izjavo predsednika CP g. Saviča, ki je dejal na prej omenjenem sestanku:

»Naš sedanji slabi gospodarski položaj se ne more na noben način zadostno opravičiti ali celo zagovarjati. Najmanj pa se more opravičiti dejstvo, da se napake ne popravljajo, nego da se gre iz ene v drugo. Bistvo vsega tega nerada in napak pa je v tem, da so iz vodstva našega gospodarstva izrinjeni pravi gospodarstveniki, dočim so prišli in še prihajajo na njih mesta ljudje, ki bi se morali gospodarstva šele učiti. Ko je že tako, bi se tudi iz tega zla mogla najti pot. Od redova se napreduje do generala, od učenca ljudske šole do profesorja in znanstvenika, od vajenca do mojstra ali trgovca, nikdar pa ne narobe!«

Nato je nadaljeval gosp. Savič: »Radi trpimo za državo, za narod, nočemo pa trpeti zaradi neumnosti in nesposobnosti ljudi,

To so besede preizkušnega borca ne samo na gospodarskem polju, nego tudi na bojnem. Ko postavlja svoje izjave g. Savič na kritično mesto, pa nikdar ne izgublja vero v optimizem in delo za blagor naroda in države ter goji živo prepričanje, da bo po vseh teh negotovostih in nemirnih časih vendarle nastopil čas zadoščenja za vse one, ki želijo upoštevanje in pravilno gospodarjenje. To bo tudi najboljša zadoščenje za trgovski stan.

Takrat spoštovana gospoda, bom zopet še bolj strnili naše gospodarske vrste in pomagali popravljati in dograjevati našo svobodno in močno Jugoslavijo. (Glasen aplavz zborovalcev je sledil temu poročilu.)

sameznikom zviša oz. zniža. V fond za zavetišče se votira znesek 50.000 din. Proračun je bil soglasno sprejet.

Predsednik šolskega odbora Anton Verbič

je nato poročal o delu šolskega odbora. Šolski pouk se je začel 9. septembra. Poleg rednega pouka so obiskovali učenci tudi predavanja, ki so se redno prirejala.

Šolski odbor je nadalje sklenil, da priredi za učence in učenke 3. razreda obvezen šesttedenski aranžerski tečaj, ki se bo priredil v sporazumu in z aktivnim sodelovanjem Društva aranžerjev.

V smislu zakona o telesni vzgoji mladine so gojenci obiskovali tudi telovadbo.

Učni načrt šole je zelo obsežen. Vsak učenec ima na teden po 11 obveznih šolskih ur, poleg tega pa mora obiskovati tudi predavanja.

Trgovsko-nadaljevalna šola je trirazredna s 5 vzprednicami. Vseh učencev je bilo 117, učenk pa 130, skupno torej 247. Z malo

maturu je bilo 33 učencev, s 4 razredi srednje šole 38 itd. Skupno je imelo zadostno prednaobrazbo 129, 118 pa te prednaobrazbe ni imelo. Učenci z nezadostno prednaobrazbo niso mogli slediti pouku tako, kakor bi bilo želeli ter snovi dostikrat niso mogli obvladati. Trgovci naj zato ne bi sprejemali učencev z nezadostno prednaobrazbo!

Deloma so slabim učenim uspehom krive tudi slabe socialne razmere nekaterih učencev. Tudi v tem oziru naj trgovci skušajo pomagati.

Ko je g. Anton Verbič izrekel še svoje priznanje učiteljskemu zboru in ravnatelju šole Grumu, je zaključil svoje lepo in z velikim odobravanjem sprejeto poročilo.

Podpredsednik Zvonimir Lukič

je nato podal zelo lepo sestavljeno poročilo o delu gospodarsko-redakcijskega odbora in o »Trg. listu«.

Uvodoma je omenil, kako je zaradi blokade prenehal uvoz mnogih predmetov ter je zato nastalo pomanjkanje tega blaga. Nato pa je nastalo še kupičenje blaga po potrošnikih. Pomanjkanje blaga pa je povzročilo tudi druginjo. Vse to je bilo vzrok, da smo v septembru 1939. dobili znano protidraginjsko uredbo, ki je pa bila brez vsake potrebe predvsem naperjena proti trgovcem. V smislu te uredbe so se ustanovili tudi občinski protidraginjski odbori.

Na sejah tega odbora v Ljubljani so se obravnavale poleg drugih vprašanj tudi številne ovadbe trgovcev, čeprav je bilo največ teh ovadb anonimnih. Nasprotniki pa se niso niti s tem zadovoljili, temveč so pošiljali ovadbe tudi na oblastva in tudi v časopise. Začeli so se prvi srditi napadi na naš stan, češ da smo edino mi krivi vse druginje. Javnost se je hujskala proti nam in nakrat smo bili v zelo mučnem položaju.

V tem težkem položaju so bili potrebni nagli in odločni ukrepi. Uprava je sklicala posebno sejo, na kateri se je temeljito obravnavalo o novi situaciji. Izvolil se je poseben obrambno-tiskovni odsek, ki je tudi izdelal program za bodoče delo. Skupno z Zvezo se je začela nato uspešna samoobrambna akcija ter so se zbrala za delo potrebna sredstva. Delo odseka je rodilo popoln uspeh in danes moramo z zadovoljstvom ugotoviti, da so se hujskarije proti trgovstvu nehale. G. Lukič je nato še podrobneje opisal delo odseka.

Kako neupravičeni so bili očitki, da trgovci ni socialno čuteč človek, je najbolj dokazala akcija za zimsko pomoč, za katero je dalo ljubljansko trgovstvo do sedaj pol milijona din.

Nato je opozoril g. Lukič še na »Trg. list«. Trgovski stan je v tem

srečnem položaju, da ima svoje glasilo »Trgovski list«, na katerega smo lahko ponosni. Vendar pa število njegovih naročnikov še ni tako veliko, kakor bi moglo in moralo biti. Začela se je zato akcija, da se število naročnikov na »Trgovski list« poveča in vsak trgovec naj pri tej akciji sodeluje. Predvsem pa naj postane naročnik »Trg. lista«, če še ne bi bil. (Zivahno odobravanje.)

Poročilo o zavetiščih za onemogle trgovce

je podal predsednik odseka za zgradbo zavetišča g. Anton Verbič. Poročal je, da je združenje kupilo v ta namen najprej stavbišče na Prulah, nato pa še večje stavbišče 4 parcel na Kodeljevem. Tu se bo zavetišče po vsej verjetnosti tudi zgradilo. L. 1939. je bilo v ta namen nabranih 133.000 din, l. 1940. 317.000 din, skupno v obeh letih torej 450.000 din. Obljubljeni pa so še nekateri znatnejši prispevki. Bilanca zavetišča izkazuje danes 575.000 din aktiv.

Tovarišem, ki so darovali ter vsem, ki so pomagali pri akciji za zavetišče izreka najtoplejšo zahvalo.

Prevzem Trg. dobrodelnega društva »Pomoč«

O tem je poročal g. Ivan Bahovec, ki je med drugim izvajal:

Na seji uprave dne 30. maja 1940 sem po nalogu takratnega odbora Trgovskega dobrodelnega društva »Pomoč« sporočil, da je izredni občni zbor »Pomoč« razpravljaj o likvidaciji »Pomoč«. Razlogi so vsem dobro znani. Ministrstvo za trgovino in industrijo je namreč izdalo poseben pravilnik, ki bi v bodoče popolnoma onemogočil vsako pozitivno delo »Pomoč«, ker bi morala 75% od svoje rezerve vložiti v državne vrednostne papirje, s čimer bi bilo ovirano začrtano delo. Zato je bila torej likvidacija »Pomoč« neobhodno potrebna, če nečemo, da bi propadlo to, kar je Združenje trgovcev pred 12 leti z velikim trudom ustanovilo.

Pravila »Pomoč« določajo, da prevzame, če se društvo razide, vso imovino Združenje trgovcev, ki ga upravlja, dokler se ne ustanovi slično društvo.

Občni zbor »Pomoč« je sklenil likvidacijo in prosil združenje, da prevzame vso imovino v svoje roke.

Kr. banska uprava je z odlokom št. 2732 vzela likvidacijo »Pomoč« na znanje ter naročila, da Združenje prevzame vso imovino »Pomoč«.

Uprava je na podlagi tega soglasno usvojila predlog »Pomoč« ter prevzela vse posle in imovino v delokrog Združenja in naročila takratnemu odboru, da v bodoče sprejema kot člane le trgovce. Društveno premoženje bivše

»Pomoč« je ca. 150.000 din ter šteje približno 450 članov.

Kakor vidite, je finančno stanje »Pomoč« ugodno in razveseljivo kljub težkim časom, ki jih preživljamo. Upamo, da bomo z združenimi močmi, ko se bodo razmere izboljšale, delo še poživili.

Izdelal se bo poseben pravilnik po dosedanjih pravilih »Pomoč«, pa prosim, da se uprava pooblasti, da tak pravilnik izdela in predloži Zbornici v potrditev.

Ko končujem svoje poročilo, smatram za potrebno zahvaliti se upravi združenja in nadzornemu odboru, ki sta podprla delo »Pomoč« in jo zopet sprejela pod svoje varstvo.

Prejšnji odbor je izplačal na posmrtninah nad 1 milijon 100 tisoč din svojem umrlih.

Prav posebno zahvalo pa moramo na današnji skupščini izraziti bivšemu ustanovitelju in dolgoletnemu predsedniku Karlu Kregarju, ki je tako spretno in požrtvalno in nesebično vodil posle »Pomoč« do današnjega dne. Gospod Kregar ni oddal društvo »Pomoč« našemu združenju samo na papirju, temveč tudi lepo imovino ca. 150.000 din.

Tudi tovarišu blagajniku Ivanu Železnikarju gre topla zahvala za njegovo delo.

Skupščina je vse te predloge soglasno odobrila.

Nato je g. Bahovec predlagal, da se uvede obligatorno zavarovanje članov združenja trgovcev za primer smrti, in sicer na tej podlagi:

Kadar umre kateri član združenja, plača vsak član po din 10. Če bo 1000 članov, dobijo svoji umrlega člana din 10.000 za pogrebne stroške.

Letna članarina se določi na din 50 letno. Članov umre ca. 10 na leto in bi torej znašali letni prispevki s posmrtninami vred okoli 150 din na leto.

Od obveznega zavarovanja bi se izvzeli le oni člani, ki vršijo trgovino po čl. 19/3 zakona o obratih, to je v malem obsegu. Če bi pa kdo od takih želel biti član, postane lahko vsak čas član odseka »Pomoč« po istih pogojih.

Vse te predloge je občni zbor odobril in je bilo s tem uvedeno obvezno zavarovanje za primer smrti za člane združenja.

G. Janko Krek je nato predlagal, da se izvolijo v odsek za izvajanje zavarovanja za primer smrti kot člani: Ivan Železnikar, Simon Jurčič, Janko Čepon, Leo Franke, Hinko Kislinger, Domenik Čebin, Ivan Bahovec, Zvonimir Lukič, Avgust Volk in Anton Agnola;

kot namestniki: Fran Pavlin, Viljem Laznik, Anton Novak, Fran Pogačnik, Ivan Pezdir, Joža Štrukelj;

v nadzorni odbor pa: gg. Karol Kregar, Albin Smrkolj, Egidij

Jeras, kot namestniki: Josip Olup st., Anton Žlender in Jože Verovšek. (Soglasno sprejeto.)

Obširno poročilo o socialnem zavarovanju trgovcev je podal nato g. Janko Krek. (Njegovo poročilo priobčimo v eni prihodnjih števil v celoti.)

Andrej Šarabon — častni član združenja

Predsednik Viktor Meden je nato na kratko utemeljeval predlog uprave, da se izvoli Andrej Šarabon, veletrgovec v Ljubljani za častnega člana združenja. Gospod Šarabon ni samo zaslužen za napredek slovenske trgovine, temveč je njegovo ime zvezano z delom v mnogih naših gospodarskih organizacijah.

Posebno pa šteje Združenje gospoda Šarabona za svojega zvestega člana. Andrej Šarabon je bil med onimi našimi zaslužnimi možmi, ki so priborili l. 1907.

Izpremembe pri TOI zbornici

V smislu odloka ministra za trgovino in industrijo z dne 25. februarja 1941 je bil ukinjen komisariat pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ter je komisar Avgust Tosti v ponedeljek dne 10. marca 1941 izročil posle novoimenovanemu predsedniku Trgovinsko-industrijske zbornice v Ljubljani Karlu Četu. S

ljubljanškemu gremiju slovenski značaj.

Odveč bi bilo govoriti o vseh številnih zaslugah g. Šarabona. Omenim naj le, da šteje tudi odbor za zgradbo zavetišča g. Andreja Šarabona med svoje največje dobrotnike. Veletrgovec Andrej Šarabon je mož, na katerega smo slovenski trgovci lahko ponosni. Zato predlaga, da se izvoli za častnega člana združenja. Z glasnim in dolgotrajnim odobravanjem so sprejeli zborovalci ta predlog. Sledil je samostojni predlog Ivana Železnikarja zaradi poenostavitve postopka pri plačevanju uslužbenskega davka in zaradi njegovega znižanja. Uprava bo delala na to, da se predlog izvede v čim popolnejši meri.

Občni zbor je s tem ves dnevi red opravil, nakar je predsednik Meden za zahvalo udeležencem zaključil občni zbor, ki je bil prvi občni zbor stanovske sloge in pozitivnega dela za trgovski stan.

tem dnem je prenehala poslovati TOI zbornica ter posluje kot pravni naslednik od 11. marca 1941 naprej Trgovinsko-industrijska zbornica, katera po nalogu ministrstva vrši tudi delokrog bodoče Obrtne zbornice do dne, ko bo pričela samostojna Obrtna zbornica poslovati.

Dardanele in trgovina SSSR

»Südost-Echo« je objavil zanimive podatke o pomenu Dardanel za sovjetsko zunanjo trgovino. Še leta 1935. so bile Dardanele za SSSR največje važnosti, saj je šlo 9 milijonov ton sovjetskega blaga skozi to morsko ožino. 86% vsega izvoza sovjetske manganove rude je šlo l. 1937. skozi Dardanele. Nadalje se je izvozilo skozi Dardanele 80% sovjetskega petroleja, 75% pšenice, 36% oljaric, 14% gradbenega materiala in 12% premoga. A že l. 1936. je začel padati sovjetski izvoz skozi Dardanele, še bolj pa v l. 1937., kakor kažejo naslednje številke. Ta izvoz je znašal v milijonih ton.

1935	8,95
1936	6,50
1937	4,96
1938	3,84
1939	1,71

V petih letih je torej padel sovjetski izvoz skozi Dardanele za štiri petine. Vzrok je v tem, ker se je zaradi povečanja domače potrošnje zmanjšal sovjetski izvoz, poleg tega pa se je začela Sovjetska unija bolj posluževati pomorskega pota čez Daljni vzhod. V veliki meri pa izvažata danes SSSR tudi mnoge svoje izvozne predme-

te po Donavi ali v črnomoška pristanišča v Varno in Konstanco in nato naprej po železnici. Pomen Donave je zato za Sovjetsko unijo zelo narastel.

Zunanja trgovina

Romunska proizvodnja nafte je padla v januarju v primeri z lanskim januarjem od 515 na 380 tisoč ton. V letih 1936.—1940. se je zmanjšala romunska letna petrolejska proizvodnja za eno tretjino od 8,7 na 5,8 milijona ton.

Tovarno motorjev namerava postaviti turška vlada v Karbiku, kjer so tovarne za železo in jeklo. Dunajski spomladanski velesejem je bil v nedeljo slovesno otvorjen. Španija je kupila v Argentini 100.000 bal bombaža, ki ga bodo predelala tekstilna podjetja v Kataloniji.

535.000 motornih vozil vseh vrst je izdelala Anglija v januarju. Mednarodni kartel čaja je sklenil, da se izvozna kvota čaja za sezono, ki se začne l. IV. 1941. zmanjša za 90%.

Nizozemska Indija je naročila pri tekstilnih industrijah v Manchesteru 10 milijonov jardov »cambriche«.

Romunija je sklenila s Sovjetsko unijo dogovor, po kateri ji bo dobavila za Besarabijo in kraje v okolici Odese 30.000 ton bencina. Veliko pomanjkanje gradbenega materiala je nastalo v Romuniji.

Amerika na prehodu

Ch. A. in M. B. Beard

Izvršitev mandata

(Nadaljevanje.)

Predsednikov načrt je presenetil tako prijatelje kakor sovražnike. Ni se bil posvetoval niti z voditelji stranke v kongresu, niti z vsemi svojimi intimnimi sodelavci. Nastal je vihar odpora, predvsem seveda med republikanci, a tudi mnogi demokraty so že nasprotovali predsednikovemu načrtu. Republikanci so se pri tem sklicevali na staro pravno teorijo, da Vrhovno sodišče popolnoma brezosebno primerja nove zakone z ustavo in da z matematično točnostjo, tako rekoč nezmotljivo izreka, ali je zakon v skladu z ustavo ali ne. Jasno je torej, da je vsak napad na Vrhovno sodišče napad na ustavo in na svoboščine naroda.

Predsednikova lastna stranka je

bila razcepljena v svojem mnenju. Glavni odbori in politično vodstvo v kongresu so bili na splošno v rokah konservativnih demokratov z Juga, čeprav je bila številčna premoč stranke na Severu. Ker je bil med predlaganimi zakoni tudi tak, ki se je obračal proti silno nizkim mezdam na Jugu, so bili že ne glede na teoretična mnenja naklonjeni mnenju, da naj ostane Vrhovno sodišče kakršno je — saj so se nadejali razveljavitve zakona. Tako je vodja tega dela stranke, senator Glass iz Virginije, javno obsodil Roosevelta. In podpredsednik Garner je odšel na dopust v domači Texas in se ni vrnil, dokler ni bil predsednikov načrt poražen.

Tudi liberalni demokrati so se deloma obrnili proti predsedniku, a bolj zaradi načina napada na Vrhovno sodišče, kakor zaradi stvari same. Njihov vodja, senator Wheeler, je izjavil, da je sam ostro kritiziral odločitve Vrhovnega sodišča v zadnjih letih, in

drug senator O'Mahoney, je izjavil, da »si sodišča včasih laste zakonodajno oblast in da je treba take uzurpacije v bodoče preprečiti.« A kljub tej bistveni razliki v teoriji so republikanci in ta del demokratov skupno nastopali proti načrtu novega zakona.

Mnenje pravnikov je bilo silno deljeno. Med slavimi profesorji velikih univerz je imel načrt približno enako veliko pristašev in nasprotnikov, mnogi znani pravniki in strokovnjaki so pa sploh molčali. Zagovorniki načrta so vračali teorije nasprotnikov predvsem z dejstvom, da ni mogoče govoriti o »nezmotljivosti« in »matematični točnosti« tam, kjer so bila mnenja dostikrat deljena 4:5. Število zveznih sodnikov, prav z vidika vpliva na razlogo ustave, pa je bilo v preteklosti spremenjeno že večkrat — od Jeffersonovih republikancev, Jacksonovih demokratov in Lincolnovih republikancev — precedence torej ne manjka.

Na koncu te bitke so v juniju 1937. nasprotniki Rooseveltovega načrta zmagali z enim glasom večine in napisali silno ostro obsodbo načrta in predsednika.

V vsem tem času se Vrhovno sodišče samo sploh ni oglasilo, razen izjave, ki jo je podal Vrhovni sodnik Hughes, češ da Vrhovno sodišče popolnoma zmore svoje delo. A vendar so sodniki seveda zasledovali boj za in proti, ki se je tako ostro bil v vsej javnosti. Nekako leto dni prej jih je bil sodnik Stone svaril, da zloraba oblasti utegne imeti za posledico nje izgubo. Z razsodbo novembrskih volitev ter s predsednikovim načrtom so se sodniki menda zamislili v prihodnost.

Kaj bi bilo Vrhovno sodišče delalo v teh mesecih, če bi ne bilo predsednikove grožnje, ne bomo nikoli vedeli. Dejansko je sklenilo presenetljive stvari: 29. III. potrdilo veljavnost zakona o minimalnih mezdah države Washington, in sicer s 5 : 4 glasovom. (Manj ko leto

prej je Vrhovno sodišče razveljavilo popolnoma podoben zakon države New York.) Dva tedna kasneje je sodišče potrdilo Wagnerjev zakon o delovnih odnosih, zopet s 5 : 4. Pred dvema letoma, ob sporu za NIRA, je sodišče še bilo mnenja, da se zvezna vlada ne sme vmešavati v industrijo, razen kjer se dá dokazati neposredni vpliv na meddržavno trgovino. Sedaj so izjavili, da spadajo industrije, katerih proizvodi sploh pridejo v meddržavni promet, res pod oblast zvezne vlade. 24. maja je Vrhovno sodišče potrdilo, spet s 5 : 4, določbe o obdačenju za brezposelno zavarovanje v zakonu za socialno varnost in nekaj statut države Alabama, da si ta uredi državno brezposelno zavarovanje v sodelovanju z zvezno vlado. Ob sporu za AAA so se bili izjavili, da sme zvezna vlada nalagati davke samo v svrhe povečanja svojih dohodkov, ne pa za izvedbo socialnega programa.

(Dalje prihodnjic.)

Politične vesti

Kralj Boris je po poročilu švicarskega lista »Waterland« podpisal že 17. novembra 1940., ko je bil v Berchtesgadenu pri Hitlerju, tajno pogodbo, s katero je sprejel vse nemške zahteve. Angleškemu poslaniku v Sofiji pa je bolgarska vlada prikrivala do zadnjega resnice.

Po nemških načrtih je razdeljena bolgarsko-turška fronta v štiri odseke. Za vsak odsek je določena ena armada. Glavni stani teh armad so v Melniku, Trnogradu, Zlatogradu in Plovdivu, vrhovni štab nemške vojske pa je v Sofiji. Vse štiri armade štejejo dosedaj 12 divizij. Prihajajo pa še nove čete. Na črnomorski fronti je samo ena divizija nemške vojske, ki je koncentrirana okoli Varne. Nemške čete pa se tudi že pomikajo proti turški meji.

Angleški poslanik Rendell je z vsem osebjem poslaništva zapustil Sofijo in odpotoval v Turčijo. Do meje ga je spremljal ameriški poslanik. Dan prej so odpotovali v Turčijo poslanci Poljske, Nizozemske in Belgije.

Sovjetska Rusija je začela koncentrirati svoje čete na jugu in zlasti ob turški meji, kakor poročajo ameriški dopisniki iz Carigrada.

Budimpeštanski list »Pest« je objavil sofijsko vest, da je začela bolgarska vlada demobilizirati rezerviste, ker ni sedaj Bolgarska več ogrožena in je torej demobilizacija možna.

Diplomatski urednik agencije Stefani odločno zavrača vse vesti o nekem premirju na albanskem bojišču. Vse takšne vesti so smešne. Grška vojna se more odločiti samo z orožjem. Kar se je začelo s topovi, se mora tudi s topovi nehati. Brez podlage so tudi vesti, da je Grčija sprejela pogoje, ki jih je Italija lani izročila Grčiji. Grčija ima z Italijo račune, ki jih bo tudi morala plačati. Ko bo Grčija premagana, bo morala nositi vse posledice svojega poraza in izpolniti vse pogoje, katere ji bo narokovala zmagovalka.

Grki poročajo, da še nadalje uspešno operirajo grške čete okoli Tepelenja ter da so zavzele neke nove vrhove. Protinapad Italijanov ob morju je bil odbit z velikimi italijanskimi izgubami.

Po angleških vesteh se italijanske čete umikajo iz Gondarja proti Adis Abebi, od katere so angleške in domačinske čete oddaljene samo še okoli 300 km. Na jugu še nadalje uspešno prodirajo južnoafriške čete proti Hararju, ki je bil tudi bombardiran od angleških bombnikov.

Angleška admiraliteta poroča, da je neka angleška podmornica potopila italijansko križarko tipa »Condottieri«, ki je plula v spremstvu dveh rušilcev. Križarka je imela nekaj nad 5000 ton ter je bila oborožena z 8 šestpalčnimi topovi.

Francoska vlada je protestirala pri južnoafriški vladi, ker je bil zaplenjen francoski parnik »Ville de Majunga«, ki je vozil iz Dakarja proti Madagaskarju, torej iz ene francoske luke v drugo. (Od francoskega premirja so angleške oblasti zaplenile 110 francoskih trgovskih ladij.)

Na konferenci francoskih generalov in admiralov v Vichyju se je razpravljalo o možnostih obrambe francoske kolonialne posesti v okviru obveznosti, ki jih je prevzel maršal Pétain s sklenitvijo premirja. V zvezi s to konferenco se poroča, da je admiral Darlan izjavil v imenu francoske vlade, da bodo spremljale francoske vojne ladje francoske trgovske ladje, če se ne bi nehali angleški napadi na francoske trgovske ladje.

Nemški strmoglavlci so prileteli v velikem številu na Dodekaneške otoke ter zasedli vsa letališča.

Britanski bombniki so izvedli močan napad na Drač. Nastali požari so se videli 100 km daleč.

Bitka na Atlantskem oceanu se je začela, je izjavil zastopnik britanske admiralitete. Nemci so silno povečali svoje napade na trgovske ladje in tudi dosegli znatne uspehe. Tako priznava angleško poročilo, da je bilo v tednu, ki se je končal 2. marca, potopljenih 20 ladij s skupno 148.038 tonami.

Ameriški senat je sprejel Rooseveltov predlog z 61 proti 30 glasovom. Pri zadnjih debatah v senatu se je opazilo, da je opozicija zelo utihnula. Senatorji niso več dobivali od ljudi pismen, da glasujejo proti predlogu. V ameriški javnosti je nastal zadnje dni močan preobrat, ki je vplival tudi na senat.

Ameriška poslanska zbornica je sprejela Rooseveltov predlog o po-

moči Angliji v obliki, kakor ga je sprejel senat. Zakonski načrt je nato predsednik Roosevelt podpisal ter je s tem zakonski načrt postal zakon in stopil veljavo.

Se ta teden bodo začele pošiljati Združene države Angliji vojni material. Zlasti bodo pošiljali manjše vojne ladje, ki so dobro uporabne za boj proti podmornicam. Tako bo dobila Anglija takoimenovane motorne ladje »moskite«, ki so zelo okretne in pri tem pa zelo dobro oborožene in ki imajo tudi velik akcijski radij.

Japonski zun. minister Macuoku odpotuje skozi Sovjetsko unijo v Berlin, kjer se sestane z vodjo rajha Hitlerjem. V Berlin pride v začetku aprila. Iz Berlina bo odpotoval v Rim.

Ameriški senat je potrdil sklep, da Združene države nikakor ne morejo dovoliti, da bi ozemlje kake neameriške države na ameriškem kontinentu prešlo v roke kake druge neameriške države. Če bi se kaj takšnega zgodilo, bo ameriška vlada takoj odredila potrebne ukrepe za obrambo ameriških interesov.

Železniška blagovna tarifa se zviša za 10%

Zaman so bili vsi ugovori, zaman vsi še tako tehtni pomisleki, železniška uprava je vztrajala na linearnem zvišanju železniške blagovne tarife za 10%. Stališče železniške uprave je na seji tarifnega odbora utemeljeval gen. direktor drž. železnic inž. Jojić.

Dejal je, da se mora pravčasno preprečiti deficit drž. železnic in zato se morajo dvigniti železniški dohodki za 200 milijonov din. V smislu predlogov tarifnega odbora je skušala železniška uprava dvigniti dohodke od tranzita. S tem pa je mogla dobiti le 50 milijonov din novih dohodkov, da ji 150 milijonov din še vedno manjka. Izključeno je tudi, da bi se dosegli večji dohodki od povečanega tovarnega prometa, ker je ta že dosegel svoj maksimum. Potniška tarifa se je pred kratkim povečala za 20% in se zato ne more znova zvišati. Zato ne preostane nič drugega, kakor da se linearno zviša blagovna tarifa za 10%. Za prevoz žitarice, krompirja, krme in drv pa ostane tarifa neizpremenjena.

Zvišanje tarife je potrebno, ker so se tudi izdatki železnice zvišali. Zaradi prejšnjega zvišanja tarif in preklasifikacije blaga se bodo sicer zvišali dohodki železnic na 3,9 milijarde din, a tudi izdatki bodo dosegli to višino. Upoštevati da je treba tudi to, da so višji dohodki zaradi zvišanih tarif prihajali šele postopoma, dočim so se izdatki

zvišali že prej. Sedanje tarife bi se mogle ohraniti le, če bi se silno reduciralo število osebja, kar pa je čisto nemogoče.

V utemeljitvi zvišanja blagovne tarife se navaja, da se bodo železniški izdatki povečali za 884 milijonov din in da bodo vsa dosedanja zvišanja dala za 200 milijonov din manj, kakor pa se bodo zvišali izdatki.

Železniška uprava je mnenja, da je linearno zvišanje blagovne tarife najbolj enostaven način za zvišanje dohodkov. Spremenjene gospodarske razmere to zvišanje tudi opravičujejo. Železniška uprava pa ima namero, da izvede temeljito reformo vse tarife.

Clani tarifnega odbora so v svojih govorih opozarjali na škodljive posledice zvišanja, zlasti kako se bo s tem onemogočilo stopiranje cen, ki ga zahteva ministristvo za prehrano. Kako temeljiti so bili argumenti članov odbora, je zlasti dokazal govor gen. tajnika ljubljanske zbornice Ivana Mohoriča, ki smo ga objavili v prejšnji številki. Toda bilo je vse zaman in železniška uprava ni hotela popustiti. Tako se bodo zvišale za 10% vse blagovne tarife razen za žitarice, krompir, drva in krmo. Ti predmeti so se izvzeli na izrecno zahtevo ministristva za oskrbo in prehrano.

Nobenega dvoma ni, da bo zvišanje tarif znova pognalo navzgor vse cene.

Večji državni dohodki v januarju

Drž. dohodki so znašali v januarju 1354'5 milijona din, kar je za 130'8 milijona ali za 10'69% več kakor je bilo predvideno po proračunu. Manj so dali, kakor se je računalo: splošni neposredni davki (za 32'29%), izredni davki za 10'24% in carine za 27'47%. Več pa so dali, kakor je bilo proračunano, posebni davki za 47'3%, trošarine za 55'68%, takse za 25'52% in monopoli za 11'44%. Nadalje so dale železnice za 26'03, pošta za 3'72 in rudniki za 67'97%. Vsi izdatki so znašali 1215'4 milijona din, za 0'70% manj kakor je bilo proračunano. Dohodkov je bilo torej za 139'1 milijona din več kakor izdatkov.

V prvih 10 mesecih znašajo do-

seženi dohodki 12.944, t. j. za 683 milijonov din več kakor je bilo po proračunu predvideno. Vsi izdatki pa so v tem času znašali 11.223'4 milijona din ali za 8'46% manj ko proračunano.

Vsi dohodki so bili v 10 mesecih za 1721 milijonov din večji ko izdatki.

Dobave - licitacije

Nabava elektromateriala za poštne vagon. Poštna direkcija v Ljubljani razpisuje dobavo dveh generatorjev, dveh regulatorjev in dveh razvodnih plošč za električno razsvetljavo v poštinih vagonih. Dobavni rok 90 dni. Z 10 din kolkovano in obvezno ponudbo je treba predložiti ekonomnemu odseku direkcije (Sv. Jakoba trg št. 2/L, soba št. 42) do 20. marca 1941. do 11. ure dopoldne. — Pogoji po 20 din v pisarni direkcije.

Nabava elektromateriala za poštne vagon. Poštna direkcija v Ljubljani razpisuje dobavo generatorja, regulatorja in razvodne plošče za električno razsvetljavo v štiri-osnem poštne vagonu. Z 10 din kolkovano in obvezno ponudbo je treba predložiti ekonomnemu odseku direkcije (Sv. Jakoba trg št. 2/L, soba št. 42) do 23. marca 1941. do 11. ure dopoldne. — Pogoji po ceni 20 din v pisarni direkcije.

Ze v 24 urah barva, plesira in kemično s n a ž i obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

tistega z rdečimi srci.

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

Doma in po svetu

Številne patriotične manifestacije so bile v nedeljo v mnogih krajih Jugoslavije. Vse te manifestacije so dokazovale, da se vse prebivalstvo Jugoslavije zaveda resnosti sedanjih časov, da pa je tudi pripravljeno na največje žrtve za ohranitev svobode, nedotakljivosti in samostojnosti Jugoslavije. Posebno lepa prireditev je bila v ljubljanskem opernem gledališču, kjer so organizirali dobrovoljni vojaški koncert. Na koncertu je govoril tudi ban dr. Natlačen ter je bil njegov patriotični govor sprejet z velikim odobravanjem. Posebno močan vtis pa so naredile besede komandanta dravske divizije generala Štefanovića, ki je med drugim dejal:

»Moralna sila našega naroda in slava naše vojske predstavljata danes brez dvoma dejstvo, s katerim je treba računati pri vseh kombinacijah balkanske politike. Slovita po svoji hrabrosti in svojih vojaških sposobnostih v daljnji in bližnji preteklosti, uživa danes naša vojska v svetu ugled, ki je v čast kraljevini Jugoslaviji.«

Inž. Miloš Savčić, bivši minister in župan Beograda ter eden najbolj znanih in zaslužnih srbskih gospodarskih ljudi je umrl v Beogradu. Bodi mu ohranjen časten spomin!

Podpredsednik vlade dr. Maček se je vrnil v Beograd ter imel kmalu po povratku daljšo konferenco s predsednikom vlade Dragišo Cvetkovićem.

Poštno ministristvo je sklenilo, da bo v kratkem vpostavilo radio-telegrafsko zvezo z vsemi dalmatinskimi otoki. Dosedanji kabli so že tako prepereli, da so večinoma neuporabni.

Uredbo o drž. računovodstvu so objavile »Službene novine« z dne 10. marca. Uredba je zelo obsežna ter ima 255 členov. V veljavo stopi 1. aprila. Najvažnejše določbe uredbe, zlasti o drž. licitacijah, bomo objavili.

Letošnje velikonočne počitnice bodo trajale na srednjih šolah od 10. do 22. aprila vključno.

Bolgarski listi naglašajo, da Bolgarska ni zasedena od nemških čet, ker je oblast še vedno v rokah bolgarske vlade. Glede suverenitete bolgarske države ni nastala prav nobena sprememba, naglašajo bolgarski listi.

Angleški minister za delo Bevin je izjavil, da se bo v najkrajšem času razvila med Nemčijo in Anglijo odločilna bitka na Atlantskem oceanu. Čeprav je prepričan v končno zmago Anglije, je vendar potrebno, da takoj namesti še 50 tisoč delavcev v ladjedelnicah, 100 tisoč delavk pa v municijskih tovarnah. Sedanja vojna se ne bo odločila v Sredozemskem morju in v Afriki, temveč na Atlantskem oceanu in nad Anglijo.

Irei v Ameriki so poslali De Valeri telegram, v katerem zahtevajo, da Irska da Vel. Britaniji pomorska oporišča na razpologo.

Novi turški proračun znaša 304,9, za 35,7 milijona turških funtov več ko prejšnji. Proračunsko leto se začne v Turčiji 1. junija.

Na Islandu je po ameriških vesteh sedaj 70.000 britanskih in kanadskih vojakov.

Lani je zgradila Anglija 68 vojnih ladij s 540.000 tonami.

S švicarskim plebiscitom je bil odklonjen predlog o prepovedi alkohola.

Romunska vlada je prepovedala vsako klanje goveje živine, ker se

je v zadnjem času poklalo tako mnogo goveje živine, da so ostali celi okraj brez nje. V bodoče se sme prodajati samo svinjsko, ovčje, kozje in konjsko meso.

Filmsko podjetje Ufa je izdalo za l. 1939./40. zelo ugodno poslovno poročilo. Kinematografi Ufe so imeli to leto v Berlinu 61 proti 47 milijonom obiskovalcev v prejšnjem letu. Ufa je proizvela 27 velikih, 18 kratkih, 32 kulturnih v nemškem in 22 kulturnih filmov v tujih jezikih. Ufa ima v Nemčiji in tujini 186 kinogledališč.

Velika Britanija je zgradila v poldrugem letu vojne 480 vojnih ladij, t. j. 5krat več ko v najboljših predvojnih letih.

Kratke gospodarske vesti iz države

V Beogradu so se začela pogajanja med našo in nemško delegacijo zaradi ureditve uvoza stanične volne iz Nemčije. Pogajanjem predseduje predsednik posvetovalnega odbora za tekstilno industrijo Vlada Ilić.

Zasedanje Jugoslovansko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora, ki se je začelo 3. t. m. v Rimu, se bo ta teden uspešno zaključilo. Tako ena ko druga stran polaga važnost na ugodno ureditev vseh vprašanj.

Izšla je uredba o carine prostem uvozu 1200 vagonov sladkorja. Ta sladkor pa ne bo uvožen Pogod, kakor se je prvotno poročalo, temveč drž. tovarna za sladkor v Belju. Fin. minister je pooblaščen, da za ta sladkor zniža drž. trošarino, če bi bila nakupna cena tako visoka, da bi bil zaradi tega uvoženi sladkor dražji od domačega.

Tovarna za kekse Bizjak v Zagrebu je ustavila obratovanje, ker ni mogla dobiti moke za izdelovanje svojih izdelkov. Kakor čujemo, se bo tovarna najbrže preselila v Beograd, kjer ji pri nabavi moke pač ne bodo delali neprilik.

Družba »Silos« je začela graditi v Sisku velik prekladalni silos s kapaciteto 5200 ton. Novi silos bo posebne važnosti za prevoz žita v pasivne kraje.

3.000.000 kg bombaža je prišlo iz Sovjetske unije v Maribor.

Carinske ugodnosti za uvoz umetnih gnojil

Finančni minister je predpisal naslednje pogoje za izkoriščanje carinskih ugodnosti za uvoz umetnih gnojil: Potrdila za izkoriščanje ugodnosti dajejo samo carinarnece na pismeno vlogo uvoznika, in sicer samo za blago iz IV. dela uvozne carinske tarife. Carinarnece morajo te vloge rešiti še isti dan. Umetna gnojila morajo ustrezati pravilniku o uvozu in prometu umetnih gnojil z dne 21. XI. 1935. Uvozniki, ki niso potrošniki, morajo voditi register o uvozu in prodaji umetnih gnojil. Potrošniki-uvozniki pa morajo predložiti potrdilo upravne oblasti, da uvoženo količino v resnici potrebujejo za svoje posestvo. Organi fin. kontrole imajo pravico, da vsak hip pregledajo uvozni register, fakture in zaloge umetnih gnojil. Uporaba umetnih gnojil za druge namene se kaznuje po carinskih kazenskih predpisih.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovanec do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

A. ŠARABON & CO.

LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe

Veletrgovina s špecerijo

Velepražarna za kavo

Mlini za dišave

Glavna zaloga rudniških vod

Brzojavni naslov: ŠARABON LJUBLJANA
Telefon št. 26-66